

VIZI KATALIN
ANGOL–MAGYAR
ALAPSZÓTÁR

HÍD SZÓTÁRAK

Sorozatszerkesztő:
Temesi Viola

VIZI KATALIN

ANGOL–MAGYAR
ALAPSZÓTÁR

TINTA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2006

Angol anyanyelvi lektor/ Native English editor
Margaret Mary Nagy

A szótárat ellenőrizte/ Editing Supervisor
George L. Nagy

A rajzokat készítette/ Illustrated by
Fekete Balázs

© Vizi Katalin
© TINTA Könyvkiadó
© Fekete Balázs

ISBN 1787-7180
ISBN 963 7094 32 6

Kiadja a TINTA Könyvkiadó, 2006

A kiadásért felel Kiss Gábor,
a TINTA Könyvkiadó igazgatója
Tipográfia, borítóterv, tördelés: Heiszer Csaba
A nyomdai munkálatokat
a Kinizsi Nyomda végezte
Felelős vezető:
Bördős János igazgató

ELŐSZÓ

Az alapszótár célja az egyszerű útbaigazítás rövid szócikkekben. Például:

plan [plen] tervez // terv / tervrajz / térkép

play [pléj] játszik, lejátszik // színdarab

A // jel jelöli a szófajok közti ugrást (ige-főnév), míg a / jel az egy szófajon belüli különböző jelentéseket választja el. Fontosnak tartottuk megmutatni, hogy az angolra mennyire jellemző, hogy a legtöbb szó nem csak több jelentéssel bír, hanem gyakran lehet több szófajú is: más és más mondatban lehet ige vagy főnév, főnév vagy melléknév, stb. Ugyanakkor azt nem tartottuk fontosnak, hogy a szócikkeken belül akár szófaji megjelöléseket, akár más apró jeleket helyezzünk el – hacsak megítélésünk szerint nincs rájuk feltétlenül szükség.

Az alapszókincsre koncentráló szógyűjteményt igyekeztünk értékesebbé tenni azáltal, hogy nem csak egy-egy szót, hanem egyszerű kifejezéseket is felsoroltunk. Ezeket a szócikkekhez illesztve találjuk meg, ♠ jel hívja fel rájuk a figyelmet.

other [adör] másik / egyéb

♠ **the other day** a minap

♠ **the other way round** fordítva

Kiejtés

A kiejtést a Huron's English Pronouncing Dictionary jeleivel írjuk le, Nádasy Ádám engedélyével. Ez a rendszer a magyar ábécé jeleivel tünteti fel az angol szavak kiejtését. Kompromisszumot jelent, hogy nem adja pontos átírását az olyan hangoknak, mint például a **th** és **w** betűkkel jelölt angol hangok, vagy a **hangsúlytalan szótagok magánhangzója**.

Ugyanakkor azonban könnyen olvasható, és egy dologra nagyon hangsúlyosan felhívja a szótárhasználó figyelmét: a magyarral ellentétben az angol nyelvben nem minden szóban az első szótag a hangsúlyos. Az olyan szavakban, amelyekben nem az első szótagra esik, nagybetűkkel jelöli a hangsúlyt:

dictate [dik-TÉT] diktál
dictation [dik-TÉsön] diktálás, tollbamondás

Fontos tudnivaló, hogy az általunk használt kiejtési átírásban használunk r-t, noha az angol nyelv bizonyos változataiban, méghozzá éppen a brit köznyelvben a szó végén és a mássalhangzók előtt nem ejtjük az r-t:

doctor [doktör] doktor, orvos

NYELVTANI ALAPOK

Főnevek

Az angolban nincsenek esetek, egyes és többes szám azonban létezik. A többes szám jele az **-s**, olykor, bizonyos hangok után az **-es**. A rendhagyó többes számú alakokat kiejtéssel együtt jelöli a szótár:

woman [vumön] (*tbsz:* **women** [vimin]) nő

Vannak nem megszámlálhatónak nevezett főnevek: ilyen például a **water** (**víz**), **meat** (**hús**), és az elvontabbak közül az **information** (**információ**), **news** (**hír**), stb. Ezek soha nem állnak többes számban. Ezeket a szótárban nem jelöltük meg. Jelöltük viszont, ha valami a magyarral ellentétben többes számú – akár -s végű, akár nem:

grapes [grépsz] *tbsz* szőlő
police [pö-LÍSZ] *tbsz* rendőrség

Ezek után a főnevek után többes számú igét használunk:
The police are coming. – Jön a rendőrség.

Igék

Az angol igéket nem ragozzuk, csak egyes szám harmadik személyben kapnak **-s** (vagy **-es**) ragot. A múlt időt az **-ed** végződés jelöli (2. alak), és ugyanez az **-ed** végződés áll az úgynevezett 3. alak végén a nem rendhagyó igék esetében. A rendhagyó igék 2. és 3. alakját a szótár kiejtéssel együtt feltünteti:

grow, grew, grown [gró, grú, grón] nő, növekszik / válik / természet

Szótári nyelvtan

Nagy vonalakban elmondhatjuk, hogy a szótárban a **félkövér** szavak az angolok, a nem félkövérek pedig a magyarok; azonban a vonzatokat, tehát az igék és a melléknevek után álló olyan kis előljárószókat, amelyek hozzájuk kapcsolják a mondatban a következő szót, nem félkövérrrel szedtük, ezzel jelölve, hogy a vonzat nem a szó része, hiszen az sokszor nélküle áll.

depend on [di-PEND] függ

Vessük össze ezt a két mondatot:

It depends on the weather. – Az időjárástól függ.

It depends. – Attól függ.

Máskor azonban a főnévi igenév **to**-ja is belekerült a szócikkbe, ez mindig félkövérrrel szedve. A tanuló szótárhasználó figyelmét szeretnénk vele felhívni a helyes szervezetre:

able to [éből] képes, tud

She is able to drive a lorry. – Tud teherautót vezetni.

Ha egy írott alakhoz több kiejtés tartozik, vagy ha egy szónak számos jelentése van, és ez esetleg a szócikk áttekinthetőségét sodorná veszélybe, a szót két szócikkben találjuk meg. Erre kis 🍷 jel figyelmeztet:

🍷 **minute** [minit] perc
 🍷 **minute** [máj-NJÚT] aprócska, pici

Mint az eddigiek is mutatják, a minél nagyobb egyszerűsége törekedtünk. Ugyanezért a hagyományos szótári nyelvtanának hátat fordítva a **his/her**, **him/her** szavakkal operáltunk ott, ahol más szótár esetleg a **one's**, **sy** rövidítéseket használja.

change his/her mind meggondolja magát

A **his/her** a saját gondolatokra vonatkozik, ha *én gondolom meg magam*:

I changed my mind. – Meggondoltam magam.

A hagyományos szótári nyelvtanban ez a kifejezés: **change one's mind**.

Viszont:

give him/her a lift elviszi autóval

A **him/her** valaki másra vonatkozik, ha *én viszlek el téged*:

I'll give you a lift. – Majd én elviszlek.

A hagyományos szótári nyelvtanban ez a kifejezés: **give sy a lift**.

Névelőket tettünk azok elé a földrajzi nevek elé, amelyeket névelővel használunk.

the Danube [denjúb] Duna

Reméljük, a szótár segítségére lesz, és kedvet csinál az angol nyelv elmélyültebb tanulásához.

Vizi Katalin

A szótárban használt rövidítések és magyarázatok

<i>esz</i>	egyes szám
<i>fn</i>	főnév
<i>hat</i>	határozó
<i>hsz</i>	határozószó
<i>mn</i>	melléknév
<i>ne</i>	névelő
<i>nm</i>	névmás
<i>szn</i>	számnév
<i>tbsz</i>	többes szám

gerundium követi: A gerundium (**gerund**) az ige **-ing** végződésű alakja: **taking, going, walking**.

főnévi igenév követi: A főnévi igenév (**to-infinitive**) a **to** + a szótári alak: **to take, to go, to walk**.

szótári alak követi: A szótári alak (**bare infinitive**) az az alak, amelyet a szótárban találunk: **take, go, walk**.

tagmondat követi: Egész tagmondat áll utána.

megszámlálható főnévvel: A legtöbb főnév megszámlálható (**countable noun**), állhat egyes és többes számban: **boy – boys, book – books**.

megszámlálhatatlan főnévvel: A megszámlálhatatlan főnév (**uncountable noun**) jellemzője, hogy soha nem áll többes számban, soha nincs előtte **a/an** névelő, az utána következő ige egyes számú: **bread, water, music, news**.

GB – brit angol

US – amerikai angol